

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureys, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Vergiftiging pinken door gassen uit mestkelder

Fatale afloop mest mixen

De oproep kwam via de meldkamer van 112 en dat benadrukte de ernst van de situatie. Er werd me verzocht, vanwege het per acuut onwel worden van meerdere dieren, met spoed naar een melkveebedrijf te gaan. Ook de veehouder zelf zou onwel geworden zijn. Al van verre ontwaarde ik politie, ziekenwagens en brandweer, die massaal op de boerderij aanwezig waren. Met een bang vermoeden reed ik het erf op. De brandweercommandant ving me op en praatte me bij.

Tijdens het mixen van mest was het zwaar misgegaan. Vanuit de trekker had de veehouder plotseling een aantal pinken zien omvallen. Hij had de mixer afgezet en toen hij de stal in was gegaan, was hij bewusteloos geraakt. Gelukkig was zijn zoon in de buurt en die had, na eerst 112 gebeld te hebben, samen met de bedrijfshulp zijn vader uit de stal getrokken. Hij had daarbij een touw om zijn middel waarmee hij verbonden bleef met de buiten de stal staande hulp. Inmiddels waren beiden in de ziekenwagen voorzien van zuivere zuurstof. Ze hadden heel veel geluk gehad en zouden geen blijvend letsel overhouden.

De pinken hadden minder geluk, de zes dieren aan de ene zijde hadden het geen van alle overleefd. Vijf dieren lagen dood op de roosters, daar waar de concentratie van het giftige gas het hoogst was geweest. Eén dier lag in de hoek nog in de ligbox. De open deur van de voergang naar buiten en de dichte vloer aan de andere zijde hadden ervoor gezorgd dat de veehouder en de andere dieren een veel lagere dosis van het gas hadden ingeademd en dat had hun leven gered.

De encyclopedie **waterstofsulfide- en waterstofcyanidegasvergiftiging**

Bacteriën vormen door omzetting van eiwitten, restvoer en andere voedingsstoffen in mest gassen als methaan, ammoniak, kooldioxide, waterstofsulfide en blauwzuurgas. Waterstofsulfide- en blauwzuurgas zijn uiterst giftig. Blauwzuurgas is ook zeer brandbaar, net als methaan.

Ammoniakgas geeft vaak prikkelende, brandende ogen en verraadt zijn aanwezigheid. Het giftige waterstofsulfidegas zorgt in een lage concentratie voor rotte-eierenlucht, maar in een hoge concentratie is dit gas reukloos en dodelijk.

Normaal zijn gassen gebonden in de deeltjesmassa van mest. Bij plotselinge veranderingen, voer

in mest of mixen van mest, kan massaal gas vrijkomen. Lazen slijpwerkzaamheden kunnen een ontsteking van blauwzuurgas of methaangas veroorzaken.

Het vrijkomen van waterstofsulfide en blauwzuurgas bij mixen is bekend, maar de dodelijke gevaren worden vaak onderschat. Bij hoge concentraties kan dit gas binnen een minuut de dood tot gevolg hebben. Mensen zijn hier gevoeliger voor dan koeien. De eerste symptomen zijn het wat licht worden in het hoofd. De gassen zijn zwaarder dan lucht en blijven vaak in de mestkelder of boven de roosters in de hoge dodelijke concentratie hangen. Als het dier ligt, ademt ze al vlug een dodelijke dosis in. Zorg voor een goede stalventilatie tijdens het mixen en zet de dieren vast met hun kop boven de voergang. Kijk bij windstil weer extra goed uit. De giftige mestgassen zijn uiterst verraderlijk en hebben al menigeen fataal verrast.

